

Referenser i vetenskapliga texter – att hänvisa till källor

Hur ska jag referera till de källor jag har använt i min inlämningsuppgift, avhandling eller vetenskapliga artikel?

Att referera till tidigare forskning och redogöra för det material som används i vetenskapliga texter är A och O för tillförlitligheten. Det finns ändå många olika sätt att göra det. Man brukar ibland kalla dem för referenssystem eller stilar. I praktiken är det ändå inte fråga om klart avgränsade system med tydliga regler, utan tillämpningarna och detaljerna kan variera.

Hur du ska göra när du refererar beror i första hand på vetenskapsområdet och texttypen, men det beror också på var texten ska publiceras och vad den har för syfte. När du skriver en text som har att göra med dina studier är det viktigt att du i första hand rådfrågar din lärare eller handledare. Många utbildningar har egna referensguider, och finns det en sådan ska du naturligtvis följa den. Men alla frågor får du kanske inte svar på ens i en utförlig guide. När det gäller många typer av källor, speciellt elektroniska men också andra, är reglerna för hur hänvisningarna ska ges inte självklara. Våga fråga!

Man kan urskilja vissa huvuddrag för hur och var olika referenssystem används. Inom samhällsvetenskaper, ekonomi och flera humanistiska ämnen placeras ofta referenserna i parenteser i den löpande texten. Mer utförliga uppgifter om källorna finns sedan i en avslutande källförteckning. Harvardsystemet och APA är benämningar på sådana system. Inom andra humanistiska ämnen används däremot fotnoter i stället för parenteser. Man talar då ofta om Oxfordsystemet. Inom bland annat tekniska vetenskaper används i sin tur ofta hakparenteser med siffror för numrerade källor, som sedan redovisas utförligare i en källförteckning. Det kan kallas Vancouversystemet. Oavsett vilket system som används är avsikten att läsaren ska ha lätt att se vilken information som härstammar från vilken källa, och också ha möjlighet att själv vid behov leta upp källan med hjälp av de uppgifter som ges.

Artiklar som publiceras i vetenskapliga tidskrifter behöver alltid följa tidskrifternas referenshanteringssystem. När du skriver en inlämningsuppgift i dina studier kan du ha hjälp av anvisningar avsedda för någon tidskrift inom samma forskningsområde. Det är också alltid en bra idé att titta på hur doktorander och pro gradu-skribenter inom samma inriktning som du har refererat till sina källor. Kom ändå ihåg att olika universitet kan ha olika praxis. Texter skrivna vid ÅA är med andra ord bättre modeller för dig än texter skrivna vid ett annat universitet.

I dagens läge använder sig många forskare och studenter av olika program för att förenkla referenshanteringen. De är en utmärkt hjälp, men ta reda på hur systemet du tänker använda fungerar, så att du inte behöver göra om arbetet manuellt! Tänk också på att de automatiska inställningarna i referenshanteringsprogram utgår ifrån att du skriver och refererar på engelska, så de kan kräva modifiering när du skriver på svenska. (Observera till exempel användningen av stora begynnelsebokstäver och förkortningar som används i samband med referenser.)

Var kan jag hitta närmare anvisningar referenshanteringen?

Som sagt är det bäst att du rådfrågar din lärare eller handledare, och tar reda på om det finns en specifik referensguide du ska följa. Om det inte finns någon sådan kan du också hitta en hel del guider och exempel på webben att utgå ifrån. Här nedan finns några länkar till guider som kan vara till nytta då du ska hänvisa till källor i texter på svenska. När du skriver på engelska är utbudet av så kallade "referencing guides" förstås mycket större, och du hittar lätt flera stycken publicerade av engelskspråkiga universitet.

Observera att länkarna är från augusti 2019. Om de inte längre fungerar kan du leta vidare själv – det är helt möjligt att det länkade innehållet helt enkelt har flyttats till en annan adress, men fortfarande är tillgängligt!

- Uppsala universitetsbiblioteks referensguide är utmärkt och exemplifierar många olika typer av hänvisningssystem: <https://libguides.ub.uu.se/referensguiden>
- Hankens referensguide visar hur Harvardsystemet används vid Hanken i Helsingfors: <http://blogg.hanken.fi/referensguide/>
- Umeå universitet har bra material om dels Oxford-, dels Harvardsystemet: <https://www.ub.umu.se/skriva/skriva-referenser>
- Boken Svenskt lagspråk i Finland tar upp hur man hänvisar till lagar och förordningar: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-297-5>
- Linnéuniversitetets antiplageringsguide belyser på olika sätt hur användningen av referenser stöder den vetenskapliga argumentationen: <http://refero.lnu.se/>